

Restauratie Noorderpoort op Westerbolwerk

Gerard van Dijk

De Noorderpoort rond 1900 met de natuursteen pijlers en hekwerken op de gemetselde boogbrug. Op de achtergrond de Hertog van Saxenlaan.

Het zal weinigen opvallen, maar toch is er iets veranderd aan de monumentale poort bij de toegang naar het Westerbolwerk. De Stichting tot Behoud van Monumenten in Franekeradeel heeft haar naam eer aangedaan en een restauratie uitgevoerd die een compliment verdient.

Twee eeuwen lang dient de Noorderpoort als een van de toegangspoorten naar de binnenstad van Franeker. Met twee draaihekken - bevestigd aan de binnenkant van de twee natuurstenen pijlers - kon de toegang tot de stad worden afgesloten. In de loop van de tijd blijkt de doorgang te smal. Dus worden de draaihekken verplaatst naar de voorzijde van de pijlers, precies daar waar zich prachtige ornamenten in de natuurstenen pijlers bevinden. De winst voor de doorgang is maar liefst 25 centimeters!

Ondanks deze aanpassing is de doorgang toch niet breed genoeg, want in 1966 belanden na een aanrijding, de natuurstenen pijlers met hekwerk en al in de Noorderstadsgracht. De poort verliest daarmee definitief zijn oorspronkelijke functie. Enkele jaren later wordt er voor de poort een nieuwe plek gevonden aan het Hocquart bij de toegang tot het Westerbolwerk. Bij die herplaatsing worden de draaihekken ook nu weer aan de 'kopse' kant bevestigd en niet, zoals oorspronkelijk, aan de binnenkant.

In de daarop volgende jaren vindt er weinig onderhoud plaats en de technische toestand van de poort gaat steeds verder achteruit. Dit is een doorn in het oog van de Stichting tot Behoud van Monumenten in Franekeradeel en zij neemt dan

ook in 2014 het initiatief de poort te herstellen. Kunst- en Siersmederij Rosier uit Akkrum restaureert de hekwerken, waarbij men de ontbrekende stalen spijlen speciaal uit Engeland laat komen omdat die afmetingen in Nederland niet te vinden zijn.

Een winst van 25 cm! De hekwerken zijn verplaatst naar de kopse kant van de natuurstenen pijlers, juist daar waar de ornamenten zitten.

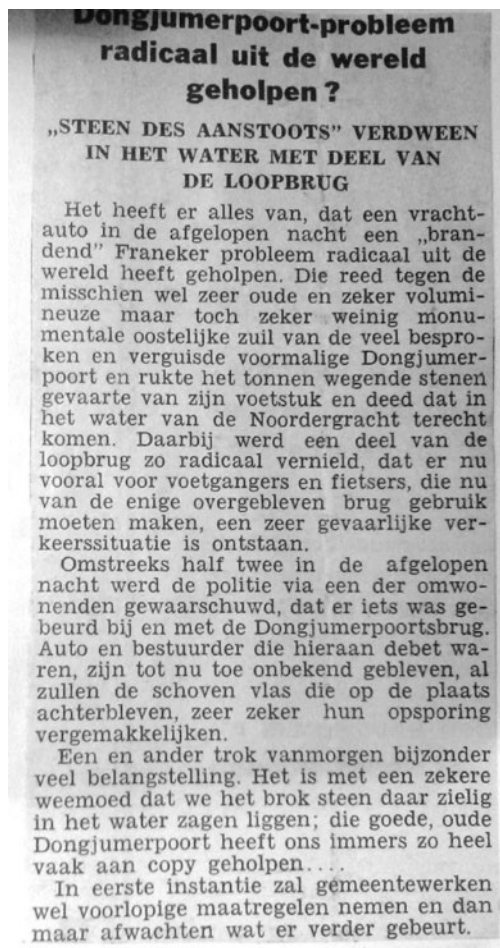
De Noorderpoort op het Westerbolwerk. De hekken zitten weer op hun oorspronkelijke plaats. De doorgang is nu 25 cm smaller geworden.

Duidelijk zichtbaar is dat de hekwerken nog in de oorspronkelijke plaats bevestigd zijn.

Een grote winst bij deze restauratie is dat nu ook de twee grote draaihekken hun oorspronkelijke plaats in de hardstenen pijlers terugkrijgen. Weliswaar is de doorgang nu 25 centimeter smaller geworden, maar de prachtige medaillons zijn weer in het zicht!

Artikel in de Franeker Courant van 9 september 1966

Wat doet de Stichting?

De Stichting tot Behoud van Monumenten in Franekeradeel is opgericht op 6 juni 1994. Bij die gelegenheid draagt de gemeente ook een vijftal rijksmonumentale kerktorens (Franeker, Oosterbierum, Sexbierum, Firdgum en Tzummarum) over aan de nieuwe stichting. In 2012 volgden de molen Arkens aan de Van Andel-Ripkestraat en de spinnenkopmolens Fatum en Duivenhok bij Tzum. Drie jaar geleden krijgt de stichting vervolgens de Liaukemapoort in Sexbierum, de vier Theehuisjes op het Noorderbolwerk, het Koorndragershuisje en de Poort op het Westerbolwerk in eigendom. Die overdracht leidt al spoedig tot een restauratie van de monumentale poort op het Westerbolwerk. Dit gebeurt zeer zorgvuldig met respect voor historie en het gebruik van authentieke materialen. Zo worden de draaihekken door Restauratiebedrijf Van der Vegt uit Weidum bevestigd door ze met lood in het natuursteen te gieten. Dit alles zal u, als u over het Westerbolwerk loopt, niet meteen opvallen, maar dat tekent juist de kwaliteit van een goede restauratie!

Meer informatie over de Stichting vindt u op www.stichtingmonumentenfranekeradeel.nl

De auteur Gerard van Dijk is coördinator van de Stichting tot Behoud van Monumenten in Franekeradeel.